

30-ЧУ ОКТАБРЬ - ПОЛИТИКА РЕПРЕССИЯЛАГА ТЮШГЕНЛЕНИ ЭСГЕРИЮНЮ КЮНЮДЮ

Халккыны эсин сакъларыкъ ара

Долгискеде репрессияга тюшген малкъар халкъга аталган мемориал, тауланы эм сайлы жерлеринден бирине саналады. Улуу къыралдык чачылып, жагъасы уа иги да алгыс оюну болгунчу, къара-кытыш кезиуде башланган эди аны къурулушу.

Заман къыйын эди. Бир жанандан аха къытыкъ къысып, экинчиден а къурулуш материалла бла. Болса мекям ишленеди. Ол анда халкъыбызны тарыхы, културасы, адет-төрсеси бла байламлы кел къагытыла жыйылып, хайырланып башладыла.

Келпир жыл сегизинчи маарда, ол мемориал ачылганы, он жыл болуучу. Бу иш къалай башланганыны эм бардырылганыны юсонден айтыр акылыбыз барды. Аны бла байламлы малкъар халккыны «Адан» жамауат уулу сагъаларыга тюшгенди Бейпайланы Суфриянжа тогуб, ушак этгенде.

Нек дегенде Бейпай улу мекямын юсонден хапар башлангандан бери аны бла байламлыды. Бек алгы уа жерин сайлаганды тюшгенди. Токсанчыны жылда Малкъар халккыны миллет Совети къурап алганды, аны таматасына Суфиян Узеиричаны айырадыла. Бирюн юни аялдуу члендери Хугуяланы Ханайфага «Набараланы» Борни этгендери. Долгисик тириликте халкъ музей ишленди эди деп, оюмларын билдирди. Бейпай улу бла Ханайфи Долгискеге барып, жер кередали. Алайда ишленерине ырызасы болмады.

Барысы да бир оюмга келгенде сора, Бейпай улу республиканы ол замандагыв башчысына Валерий Кокошка тогубди, Президент угъай демедики. Къурулуш башланады. 1990 жылда къауум жаш алайгъа ташын орнатады. Аны хазырларга, келтиргедери, орнатыргы да Аттолана Адилгерги, Чочайланы Магоммет бла Мурадди. Аттолана Исмайыл, Ханаланы Анвар, Гелхаланы Махмут, Кылабелканы Руслан, Буштокъланы Мурат, Уаежов Игорь, Пшегузов Аскер, Бегийланы Борис эм ол башчылык этген «Малхит» акционер обществону ишчилери катышхандыла.

1996 жылгъа мекямада къурулуш асламысы башалады. Жаргъуыгъа, аны андан ары ишин бардырыгъа ырызасы болмай къалады. Бирюн Бейпай улугъа къауум адам келедиле. Мемориалны мурунлу бууп, алайда башка журт ишлерге, экулен къарп келгендиле деп. Болжал этмей, Суфиян Узеирич президентге аны юсонден биридирди. Андан сора аз-аздан президентни оюну бла правительство аз-аздан бюджеттен эки жок минг, юч жок минг сом къурулушлагъа этдиорук, мемориалны ишин андан ары бардырады.

Къурулушну НПСМ-5 организация бардырганды. Аны таматасы болгонюкде да Уналаны Ибрагимди. Бу ишде аны улуу къыйыны барды. Мемориалгъа блонгонен аха тауусасы, къурулуш тохтап къалмаз ючюн, организацияны башка ишлене тургъан объектлеринден къурулуш материалла келтирип, мында ишин тохтаусу бардырганды.

Къурулуш бошалганды мемориалга Тауенланы Идрис таматалыкъ этгенди. Ол огурулу, халккы ючюн жарый билген адам эди. Биринчи иш къыска заманын ичинде, халкъыбызны тарыхы, төрсеси, културасы бла байламлы жоюсе бла материалла жыйышдырадыла. Аланы тап халгъа келтирип, мемориалны ичин къурадыла. Алай бла мекямын ичи да хазыр болады.

2002 жылда 8 мартда, эргетилден окуяны Долгисик тириликте адамла жыйыла башладыла. Кеп тиширюу, эр киши, сабий да келди. Асхут заманга, адам асыры кепден, аякъ басар жер окуяна жок эди. Халккыны алгынды Валерий Мухаммедович Кокош, Бейпайланы Суфиян Узеирич эм ол президентди. Андан сора адамла мемориалны ичине да втедиле. Аны къабыргаларына тагъылган суратлагъа, къагытлагъа къарай, озган жылланы, кепчончоклоден къайтмай къалганы жуукулганын тентгерин эсгерди. Алай бла мемориал хайырланып төбрекиди.

Хайырлыбын ахырында бу иште улуу къыйыны болгъан адамланы атырын дагында бир сагъанайыкъ. Ала быладыла: КъМР-ни алгынны президенти Валерий Коков, генерал-лейтенант Бейпайланы Суфиян, НПСМ-5 таматасы Уналаны Ибрагим, Тауенланы Идрис. Андан сора бу мекямын мурунундан башлап, башына дер жетдирген къурулушчула эм дагында кеп башла. Проектни архитектуру Гузианы Маликиди.

ОСМАНАЛЫ Хысыс.

Жах къыйлы

Жолгга къуралыулу чыкъгъандыла

26-чы октябрде Нальчикде тембр жок вокзалын алында майдандан Меккага жак къылыгъа барлыкъла узакъ жолгга төбрейи эдиле. Ала мекжиде намаз этип къайтханы, КъМР-ни Транспорт министерствосуну битулоу хайырлангъан блонюмо начальниги къуллугун толтуруп турган Нурмухамед Балаговдан, ислам динни сайлы жерлерин барлыкъла транспорт бла къалай жайытып-апаруун соргъанбыз. Ол былай дегенди: «Нальчикавтобустранс» муниципальный унитар предприятие биогон жолгга чыкъган къауумну төрт «Икарус» бла жалчыхтанды. Ала адамланы Минеральны Воды шахары аэропортуна элирикдиле. Техника жолда бузулуп, чырмау чыкъмаз, алгандан окуяна алагъа тынгылы къаралганды. КъМР-ни муфтийини председары Мисирланы Хызыр бла барган къаууму аэропортга жетдирге «Транссервис Нальчик» общество 18 «Мерседес-принтер» автобус берген эди. Бу суалны ишни шоферла хакъсы тамаладыла.

тынчыкък берсин» дегенди. Огары Малкъардан Чочайланы Элар хаж къылыгъа юй бийчеси Зульфия бла барды. Аланы ашыра, жашны атасы, ананы, эгелчери, къарындысы, таңылары да келген эдиле. Былай былача юйорлери бла баргъанла кепдиле. Аны юсонден КъМР-ни Муслиманлары Дин Управленийны сыйынтасын Отарланы Хызыр хажы былай дегенди: «Башка жылдан эсе бийилген жак къылыгъа барган тиширюула кепдиле. 172

КъМР-ни Муслиманларыны Дин Управленийны таматасы Хазратли Дасежев, Жамауат эмда дин организациаланы ишлери жану бла къырал комитетни председатели Борис Паштов.

келип, бир аяптула да бардыла. Бу иш бизни республикада къуралыулу баргъанын ючюн, бери келип, жолгъа атланган чеченлик, ингушлула да кеп эдиле. Анда чх къыйкъдан аслам турлукунда. Адамла автобусларда жерлерин тапхандан сора, ала ашы жолгга барып, юйлерине сау-саламат къайтырларын сыйгетерин билдирип, КъМР-ни Дин Управленийны таматасы Хазратли Дасежев бла республиканы Жамауат эмда дин организациаланы ишлери жану бла къырал комитетни председатели Борис Паштов да сөлешкенди.

МАМАЙЛАНЫ Али.

Чочайланы Элар бла юй бийчеси Зульфияны ашырыгъа жуукулганы, ахулары келгендиле.

Бийил жак къылыгъа баргъанла бла таңышды. Бабуури гентчи Батчаланы Жаммуса Меккага экинчи кере барды. «Жолубуз боллукуду, хар зат бек къураулууду. Бир торлю чырмау жокду», Дунинда ырады хакъы, тынчыкъ болуп, баргъанла къуран бла къайтыла, мында къалгъанлагъа уа Аллах

адам Минеральны Воды шахары аэропортудан Иорданчыны Акъба шахарына учаркъыбыз Анда бизни автобуслар сагълап турардыла. Бу жол баргъан къаууму таматалырыдан бири Геграланы Амрид. Ол башчылык эткен къауумда малкъарлыла, къабартыла, тюркюле, олугъай да, Акутиддан

Школ жашу

Биринчи классла гимназиячылагъа къошулгандыла

Бу төрге кеп жыл болады. Ол кюнде байрам къурап тамата классланы окуучуларыне неге юйрентгендерин ачыкъ этгенде, бек гитчеле уа гимназия къертичилей къаыргъа сёз берди. Сабийлени школ жашуула бла келирге, окуу процесс къалай болгъанын кёлорге эки айлари бар эди. Энди уа – ала аны алларингда онбир жыл. Ол заманын ичине гимназиячы деген сыйлы атын окуучула этхем журторгоге тийишдиле.

Моллаланы Фатима ала гъа гимназия эсертгюну бергенди эм бийил къошанды: «Багълары сабийле! Эсертгю – ол бизни жок кёлгозген нёлоргизиди. Анда гимназият кесин къалай журторгоге керкенисим юсонден жорукъла жыйылгандыла. Аглиц ТАРИМ, Элбрус району администрациасынын пресс-секретары.

27-чи октябрь – 2-чи ноябрь кезиуде осал кюнде эм сагъатла

31 - чи октябрь, баш кюн (05.00 сагъатдан 07.00 сагъатга дери) Бир жеригиз сынаргъа, жорегигиз, сюекулеригиз, жиклеригиз, тишлеригиз, суйдик-уатлыкь органларыгъа аурургъа болуукдула. Бир жеригизгиз ачытмагъа, чархыгъызгъа сууккуну этдюрмегиз сакь болуугъа. 2 - чи ноябрь, барз кюн (19.00 сагъатдан 21.00 сагъатга дери)

Битулоу къарысуулукъ къысар, анемия къыйнар, сезигиз тас этериз, улуу кун тамырларгъыз эм аякъларыгъызда – бутларыгъызда шаурут этлериги аурурла деген къоркучу барды. Стресс ауруу шендоге дери болмагъаны къыйнаргъа болуукду. «Аргументи и факти» газетден.

Автомобиль спорт

Жерлешлерибиз хорлам бла къайтхандыла

Бу кюнде Севеи Осетиялы Республиканы Алагир шахарындагы кирип заводуну жеринде джип-риал машинала бла эришуле бардырылгандыла. Аны Россияны Автомобиль Федерациясыны РОС-Аланияда блонюмо къурагъанды. Эришуле Юг Осетияда оң жыл мында эришгъа болган урууда елгенлени эсгергиле жораланганды. Аны баш магъанасы - ёсиоп келген жашланы патриот ниятледе юйретип, автомобиль-техника бла байламлы торлю спортну айныуу эмда бек заманларын къалай бла зауюкълу эм саулыкълу этдиоргоге керек болганын кёлгозтуну эди. Аны бла бирге бу эришуле 2012 жылда джип-триалдан Россияны кубогуну, ызык бла уа Европаны чемпионатына хазырлануу бла да байламлы эдиле.

«Стандарт» категорияда биринчи жерге Хамиди Бешкуров, «Модифайта»-экинчи жерге Ул-башланы Азер, «Оригиналда» да экинчи жерге Олександр Артур тийишли болгандыла. Бу жол хорлагъаны, башда айтханыбыз да, 2012 жылда Россияны кубогун ючюн эришулеге барлыкъдыла. Анда да хорласала уа Европаны чемпионатына катышырыкъдыла. Эришулеге жашланы спортну ХОПАЛАНЫ Марзият.

Днюдо

Битеуроссей турнирге - төрт саугъа

Чегем шахарны спорт комплексинде Мусаб Ахметовну хурметине жораланган 24-чо Битеуроссей мастер турнирде Кыбарты-Малкъарны дюдочулары кесерин тийиш болганды. Битеу да бу эришуле СКФО-дан, Краснодардан, Астраханнан эм Ростовдан 250 спорт катышхандыла. Эки кюнню ичине эр кишиле 8 аурулуук категорияда эриш-

гендиле. Биринчи кюн бизни дюдочуларыбыз Мухаммед Ниров (90к.) бла Олег Бабугов (73к.) экинчи эм ючюн, Аслан Мурданов бла Ибрагим Кардангъусов а, 66 килограммда эрише, биринчи эм ючюнче жерлени алгандыла. Туркунни баш судьясы, Россияны сайлы тренери Мухаммед Емкужев айтханага кере, КъМР-ни дюдочуларыны санында бу жол РФ-ни жыйымдыкъ командасын кийрим спортнуларыбыз кёлгозтумегендиле. Нек дегенде алдан ала аны Россияны кубогун ючюн эришуле сагълыйдыла эм анга хазырландыла. Светлана ГАЗУОВА, КъМР-ни Спорт тургъазы эм курортла министрствосуну пресс-службасы.

УЧРЕДИТЕЛЬ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОС

Баш редактору орунбасары КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан

РЕДКОЛЛЕГИЯ: АТТАЛАНЫ Жамал (баш редактор), БЕШПАЙЛАНЫ Муталип (баш редактору орунбасары), АДЖИКАЛАНЫ Ваизир, БИТТИРЛАНЫ Аминат, ТЕКУЛАНЫ Хауа, ТОКУМАЛАНЫ Хусейн, ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууалы секретары).

РЕДАКЦИЯНЫ БЕЛОМЛЕРИ: Жамауат-политика белом - 42-67-68, 42-24-02. Экономика белом - 42-66-73. Къызыл белом - 42-75-82, 42-68-72. Социалый политика белом - 42-66-76, 47-27-59. Жангылмакъ эм спорт белом - 47-26-39, 42-66-71. Письмо эм редакция белом - 42-37-94. Тил макъала белом - 47-31-28. Сурут альвучула - 42-75-82, 42-66-76. Бухгалтерия - 42-30-87. Операторла - 47-26-28, 42-39-65.

ТЕЛЕФОНЛА: Редактору ириёнлени - 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 47-26-22. Жууалы секретары - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корреспондента - 42-63-52.

РЕДАКЦИЯ АУРУРУ: Редакция авторларла редакция эликемдиди эм ала артка къайтарылмадыла. Газет басыла анынгиз материалла айтхандан оюмла редакцияны оюму бла келишеме болуукдула. Алай айтхандан хар зат ючюн Россия Федерацияны Басма кесеринде законна тийишлиликке материалланы авторлары кесери жууапсыла.

РЕДАКЦИЯ АУРУРУ: Редакция авторлардан 400 газет тигизген (машичка бла жазылган 5-6 бет) кеню жаздыды. Газет Басма эм асылды информацияны эришлени керек кюрумуу жагы бла Кыбарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-июнь номерда регистрация этгендиди. Регистрация номер — 0066. Индекс - 51532.

Газетин басмагъа КъМР-ни Жаш төнемо эм жамауат биргилени ишлери жану бла министрствосуну компьютер службасы хазыр эттеди.

Газет «Тетраграф» ООУ-ну шырафтасында басылганды. Нальчик шахар, Ленин аял проспекти, 33

Газетлени ишлери тапкыры ючюн КъМР-ни почта сыйыны федералый Управленийны жууалысы. Телефонна: 42-66-51, 42-19-97

Газеттин розницада сагъуу ючюн КъМР-ни «Росчас» акционер обществос жууалды. Телефон: 42-69-34

Номерге графикте кере 19.00 сагъатда кьол салындады. 20.00 сагъатда кьол салынганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРИ: ЧЫГЪАРГЪАНЫЛА: Тикаланы Фатима - деджурный редактор, Гаиыяланы Рита - жууалы секретарыны орунбасары; Зезаланы Лила - (1-чи, 3-чо бетте), Рахаланы Джамали (2-чи, 4-чо бетте) - корректорла.

Тиражи 3830 экз. Заказ № 3655

360000, Нальчик шахар, Ленин аял проспекти, 5 электронный почта: ebor_50@mail.ru